

Рекомендації експертів щодо розвитку державно-приватного партнерства (ДПП) в Україні

Рекомендації проекту “Регіональне врядування та розвиток” органам влади щодо запровадження механізму та поширення практики ДПП можна систематизувати як правові нововведення, інституційні зміни та посилення спроможності органів влади, фінансово-економічні стимули.

Правові нововведення:

- прийняти окремий законодавчий акт, який би визначав принципи та пріоритети державної політики у сфері партнерств з приватним сектором (проект Закону України “Про державно-приватне партнерство”), в ньому зокрема:
 - розширити визначення приватного партнера (ширше аніж лише інвестор);
 - зазначити принципи конкурсного відбору приватних партнерів, структури типового договору, ведення їх реєстру;
 - вказати на потребу запровадження моніторингу та оцінки ефективності реалізації проекту;
 - передбачити механізм компенсації приватному партнеру за створене чи придбане майно під час реалізації проекту.
- розробити пакет типових документів (процедури проведення конкурсу для проектів суспільного значення, зокрема критерії відбору партнерів, форми запиту відносно інтересу, запиту стосовно кваліфікації, запиту стосовно пропозицій; типового договору з приватним партнером; форми оцінки ризиків; форму фінансово-економічного аналізу пропонуванних заходів; процедуру та форми моніторингу та оцінки ефективності реалізації проекту) для створення та управління ДПП;
- розробити систему гарантій для правових інвесторів, які беруть участь у ДПП суспільного значення, зокрема при залученні зовнішніх кредитів для створення нових інфраструктурних об’єктів, використання механізму “реального мита” (плати кінцевих користувачів) для відшкодування вартості інвестицій;
- оновити законодавство про державні закупівлі, зокрема зробити процедуру тендеру більш прозорою для всіх зацікавлених сторін, справедливою для її учасників;
- завершити правове оформлення власності на землю різного призначення в Україні, а також розробити чіткий механізм її відчуження (викупу) державою (органами місцевого самоврядування) у приватних власників для реалізації проектів суспільного значення;
- дозволити збереження статусу державних службовцям, які тимчасово переводяться в структури ДПП як окремої юридичної особи, створеною публічною та приватною організацією.

Інституційні зміни:

- розробити систему визначення державних пріоритетів у сфері партнерства з приватним сектором на коротко- і середньострокову перспективу, при можливості – переліку конкретних проектів, до реалізації яких будуть запрошуватися приватні партнери, зокрема запровадити практику визначення сфер/конкретних проектів для ДПП у державних, регіональних стратегічних та програмних документах розвитку, рекомендувати цей підхід органам місцевого самоврядування;

- розробити оптимальну управлінську схему управління ДПП як окремої юридичної особи між публічною (державною, комунальною) та приватною організаціями;
- надати повноваження існуючому органу державної влади, або міжурядовому комітету, щодо впровадження державної політики щодо ДПП, зокрема у питаннях:
 - несення відповідальності за зобов'язання держави у партнерстві з приватним сектором;
 - ведення реєстрів проектів ДПП, включно проектів, ініційованих органами місцевого самоврядування;
 - ініціювання формування партнерств у пріоритетних для держави сферах соціально-економічного життя, зокрема щодо проектів, які мають суспільне значення;
 - надання консультаційної та експертної допомоги іншим органам державної влади та місцевого самоврядування щодо створення партнерств та їх менеджменту;
- узгодження діяльності (зменшення кількості) центральних органів виконавчої влади або прирівняних до них відомств, які координують політику щодо залучення інвестицій, запровадження системи “єдиного вікна” для інвесторів;
- поширення практики довгострокового бюджетного планування за програмно-цільовим принципом в середовищі усіх публічних органів влади, з метою передбачення та гарантування фінансових зобов'язань держави та місцевого самоврядування щодо реалізації ДПП.

Посилення спроможності органів влади:

- здійснити оцінку готовності держави до впровадження проектів ДПП (на основі моделі, розробленої у Великій Британії);
- розробити сучасні методики, які можна використовувати для утворення та управління ДПП, зокрема оцінки “вартості грошей”, ризиків проекту та їх розподілу, компаратора з державним сектором;
- розробити посібник для державних службовців про юридичні, фінансові та технічні аспекти формування та управління партнерствами, зокрема шляхи оптимізації та розподілу ризиків в умовах України;
- проводити навчання для представників органів державної влади та місцевого самоврядування щодо правових механізмів формування ДПП, а також управління такими партнерствами.

Фінансово-економічні зміни:

- збільшити частку доходів, які залишаються у місцевих бюджетах і, таким чином, збільшити ресурси для бюджетів розвитку, що можуть використовуватися для ініціювання та реалізації проектів ДПП;
- резервувати у державному та місцевих бюджетах ресурси, які можуть бути використані як гарантії під кредити приватних партнерів у ДПП, зокрема розглянути можливість формування у складі державного бюджету фонду розвитку стратегічної інфраструктури;
- розробити критерії надання та методики обрахування пільг для приватних партнерів при реалізації проектів ДПП, що мають пріоритетне значення (наприклад, концесійних доріг).